

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat d'Educació

Memòria de Treball de Fi de Grau

LA PSICOMOTRICITAT. EL PLAER DE LA REPRESENTACIÓ INFANTIL

Aina Carbonell Alamillo

Grau d'Educació Infantil

Any acadèmic 2021-22

Treball tutelat per Carme Pinya Medina

RESUM

La Psicomotricitat és una eina educativa molt utilitzada en edats primerenques i de cada vegada agafa més importància dins el món d'Educació Infantil. Amb ella és concepció a l'infant com un individu capaç d'anar construint del seu desenvolupament cognitiu, motriu i afectiu a través del domini progressiu del seu cos, de la seva persona i del que l'envolta.

Amb aquest treball es pretén donar a conèixer una manera de dur a terme la psicomotricitat en les aules d'infantil seguint el model de l'autor Bernard Aucouturier, així com fer una proposta de programació trimestral enfocada a activitats relacionades amb la representació. Així mateix, aquest document s'elabora també amb la finalitat de deixar una programació viable de psicomotricitat al centre educatiu.

Paraules claus: Psicomotricitat, Educació Infantil, representació, pràctica educativa, Bernard Aucouturier, expressivitat plàstica

ABSTRACT

Psychomotricity is an educational idea widely used in primary schools and of increasing importance in the field of Early Childhood Education. With it, the child is conceived as an individual capable of building his cognitive, motor and affective development through the mastery of the progress of his body, his person and his surroundings.

The purpose of this work is to present a way to carry out psychomotor skills in infant classrooms following the model of the author Bernard Aucouturier, as well as to make a proposal for a trimestral program focused on activities related to representation. In addition, this document is also elaborated with the purpose of making a viable programming of psychomotor skills in the educational center.

Keys Words: Psychomotricity, Early Childhood Education, representation, educational practice, Bernard Aucouturier, plastic expressivity

ÍNDEX

1. JUSTIFICACIÓ.....	4
2. OBJECTIUS.....	5
3. MARC TEÒRIC.....	5
3.1. Història i evolució de la psicomotricitat	5
3.2. La pràctica psicomotriu d'Aucouturier (PPA).....	6
3.3. Components: la sala i els materials	8
3.4. Distribució de les sessions segons PPA.....	9
3.4.1. El ritual d'entrada	10
3.4.2. Fase expressivitat motriu	10
3.4.3. Fase de la història	11
3.4.4. Fase de representació gràfica	11
3.4.5. Ritual de sortida	12
4. ROL DEL PSICOMOTRISISTA.....	12
5. FASE DE REPRESENTACIÓ GRÀFICA.....	13
5.1. Objectius de la fase de representació	14
5.2. La construcció.....	14
5.3. El dibuix.....	16
6. PROPOSTA EDUCATIVA	17
6.1. Justificació.	17
6.2. Objectius i continguts de la proposta	18
6.3. Desenvolupament de la proposta educativa	19
6.4. Avaluació	24
6.4.1. Graells d'avaluació	24
7. PROVISIONAL	31
8. ANNEX.....	32

1. JUSTIFICACIÓ

L'educació infantil és una etapa fonamental en el procés de desenvolupament integral dels infants. És en ella, dins l'espai escolar, on els infants van creant el seu propi jo a partir de les experiències i dels reptes diaris. El desenvolupament motor, cognitiu i afectiu/social són aspectes importants que es treballen a les aules diàriament.

Quan parlem de la primera infància hem de tenir present que són infants que envolten un rang d'edat d'entre els 0 i els 6 anys, i que, per tant, en la majoria d'ells, el seu cos es converteix en l'eina que tenen per poder comunicar-se. Per això, un bon desenvolupament motor d'aquest, és vital per a poder aconseguir un desenvolupament integral.

L'elecció d'aquest tema sorgeix de la meva intriga per aprendre sobre la psicomotricitat. Aquesta és una pràctica educativa que en els darrers anys es du a terme a les escoles i que personalment no li donava la importància i l'atenció requerida i que pels infants suposa una gran ajuda en el seu procés evolutiu. És un espai que permet a través del joc, experimentar, gestionar i fer front als diferents reptes o temors de cada infant.

Durant el meu període de Pràcticum II al CEIP Bartomeu Ordines (3-6 anys) em vaig adonar que la psicomotricitat és un espai no se li dóna la mateixa importància que en els aspectes més curriculars, i que, per tant, ho utilitzen com un espai més de joc, ja que només realitzen la primera part d'una sessió de psicomotricitat. A més a més, la mestra que ho imparteix és interina i constantment canvia.

És per això, que he trobat interessant investigar sobre la psicomotricitat per enriquir els meus coneixements i d'altra banda, indagar sobre la fase de representació gràfica o plàstica, que és la que actualment no es du a terme. Fruit d'aquesta investigació i una posada en pràctica amb els infants de la meva aula, proposaré un seguit d'activitats com a proposta de millora per tal que, el centre si així ho considera, es comenci a tenir una documentació sobre la psicomotricitat.

D'aquesta manera, aquest treball s'enfoca en la investigació sobre la psicomotricitat de l'autor Bernard Aucouturier i quins beneficis comporta sobre els infants la fase de representació gràfica, fase amb la qual, es pot extreure gran informació dels infants sobre el seu nivell de desenvolupament motriu, social i cognitiu.

2. OBJECTIUS

En aquest treball em centraré a aprofundir en la psicomotricitat de Bernard Aucouturier i quina importància i beneficis comporta dur a terme la fase de representació gràfica una vegada es realitza una sessió de psico.

- Analitzar la importància de la psicomotricitat a les etapes més primerenques i quins beneficis comporta als infants que la desenvolupen.
- Aprofundir sobre la fase de representació, segons el model de Bernard Aucouturier
- Dissenyar una proposta de millora sobre la fase de representació

3. MARC TEÒRIC

3.1. Història i evolució de la psicomotricitat

La psicomotricitat va néixer a França a principis del segle XX i és per això que la majoria d'autors reconeguts en l'àmbit de la psicomotricitat són francesos. La paraula "psicomotricitat" va ser utilitzada per primera vegada per Ernest Dupré qui utilitzava aquesta paraula per designar que els problemes psíquics i mentals tenen conseqüències en l'àmbit motor, i que, per tant, estava convençut que existia una estreta relació entre els problemes psíquics i els motors.

La psicomotricitat té una gran trajectòria d'evolució al llarg del temps en dues grans vessants. El vessant més psíquica i mental, la qual sorgeix primer i el vessant més corporal o motora, sorgida a causa de la no conformitat de diversos autors amb el primer estudi.

Són diversos els autors que investiguen i estudien aquesta disciplina. Un d'aquests va ser l'impuls d'un monjo que amb infants amb dificultat d'aprenentatge i a través del moviment cercava els beneficis que els hi podien aportar com una millora en l'aprenentatge del llenguatge, del càlcul, la socialització... (Silvestre, 2011)

Posteriorment Wallon en un dels seus estudis sobre els trastorns de desenvolupament psicomotors i mental dels infants, aportà un major coneixement de l'infant en l'àmbit motor, intel·lectual i afectiu, arribant a la conclusió que tot allò que estimulés les funcions motores dels infants, també estimularia les funcions intel·lectuals. (Wallon, 1987).

És així com es començà contemplant la idea que el cervell i els nervis tenien una gran relació amb el que els infants feien a través de diversos estudis i que, per tant, el concepte de cos autòmat

deixava de tenir sentit. En contraposició, també se continuava contemplant la idea que "el cuerpo y el alma son dos entès totalment independents y que deben ser educados por separado" (Sánchez, 1991, p.12). Així i tot, allò que anaven descobrint sempre es pensava que provenia d'algun dèficit o un retard mental i més si es parlava d'infants.

Anys més tard i de més investigació, G. Heuyer a partir del qual deia Durpé va descriure el terme psicomotricitat com "la asociación estracha entre el desarrollo de la motricidad, de la intel·ligència y de la afectividad". (Heuyer, 1976, com es va citar en Sanchez, 1991, p.17). Aquesta manera d'entendre la psicomotricitat és la que actualment Bernard Aucouturier segueix en la seva concepció de motricitat. Aucouturier defensa "la idea de globalitat del ser, al considerar que, en él, las estructuras motrices, las intel·lectives y las afectives constituyen un conjunto inseparable". (Sánchez P. A., 1991, p.17).

3.2. La pràctica psicomotriu d'Aucouturier (PPA)

La pràctica psicomotriu d'Aucouturier, PPA, és un mètode creat pel professor i pedagog francès Bernard Aucouturier, que té com a objectiu principal "la maduración psicològica del niño a través de a vía motriz" (ASEFOP). Aquesta pràctica d'Aucouturier està regulada per l'Associació Europea d'Escoles de Formació en Pràctica Psicomotriu -ASEFOP-, que expressament s'encarrega de donar formació sobre la PPA, amb la finalitat d'estructurar i donar un sentit igualitari a la formació d'aquesta pràctica concreta.

L'ASEFOP afirma que "La práctica psicomotriz favorece el desarrollo armónico de la persona porque acompaña los procesos de crecimiento y de desarrollo de la identidad; utiliza el juego espontáneo, el movimiento, la acción y la representación ya que a través del placer de la acción el niño y la niña descubren y conquistan el mundo, expresan sus emociones, su vida afectiva profunda y su mundo de fantasía." (ASEFOP). Podem dir, per tant, que es tracta d'un aprenentatge educatiu de caràcter més lúdic que pretén aconseguir un desenvolupament integral de la personalitat, del moviment i de la intel·ligència dels infants a través del joc corporal.

Per tal que aquests ítems es puguin aconseguir de manera exitosa, l'ASEFOP, proposa una metodologia concreta basada en la "pedagogía de espacios y tiempos que permite al niño realizar este proceso en un marco concreto que es la sala de psicomotricidad." (ASEFOP).

"el niño no juega para aprender, sino que aprende porque juega"(ASEFOP)

La PPA té una organització molt estructurada, pensada prèviament i uns materials molt concrets. En aquesta organització hi trobem com a figura principal, a banda del joc dels infants, la figura del psicomotricista que acompanya en aquest procés a l'infant observant les seves produccions, els seus temors, les dificultats, els descobriments, les emocions en el seu camí de maduració. Aquesta figura dóna sentit a les accions dels infants i pretén donar respostes acurades a les seves necessitats.

La pràctica psicomotriu d'Aucouturier requereix d'una implicació global per part de tot l'equip docent d'un centre. No es tracta només de fer feina amb els infants, sinó que el paper de la psicomotricista com he comentat, també és fonamental. Segons comenta Pilar Sánchez, dita pràctica "tiene como finalidad favorecer la expresividad pricomotriz del niño mediante tres objetivos: abrir al niño a la comunicación, la creación y la formación del pensamiento preoperatorio" (Sánchez, 1992, p.73)

"Uno de los aspectos más significativos, en la concepción de la educación infantil, es el reconocimiento del niño/a como sujeto desde el momento del nacimiento" (Arnaiz, Rabadán, & Vives, 2001, p.100). Partint d'aquesta premissa, podem extreure que els infants d'aquest moment ja no són considerats un annex dels seus pares sinó que són persones independents que necessiten dur a terme un desenvolupament propi que els farà ser únics en el total de la humanitat. Segons (Arnaiz, Rabadán i Vives, 2001) aquest desenvolupament que duen a terme els infants va estretament lligat amb la psicomotricitat. Aquests l'entenen com un acompanyament a l'infant en el seu propi aprenentatge maduratiu, sigui cognitiu, emocional o motriu fins a arribar al punt de la descentració.

La descentració és un aspecte fonamental que ajuda als infants a poder tenir una trajectòria ascendent en el seu desenvolupament, és a dir, quan els infants aconsegueixen aquesta descentració d'ells mateixos, comencen a ser capaços de veure en un segon pla aquelles coses que els hi estan passant, ja siguin sentiments positius, negatius, pors, fites... i poder entendreles i, per tant, poder-les gestionar. Aquesta descentració, és molt anomenada per Aucouturier quan reflexiona i analitza sessions de psicomotricitat.

De cara a la duració de les sessions, el mètode PPA, considera que el temps és variable depenent de l'edat dels infants. Així i tot, proposa una orientació aproximada d'uns seixanta minuts per a desenvolupar totes les fases. En un grup d'infants petits de dos anys, és probable que la sessió sigui més curta, igual que podria passar amb un grup d'infants més grans, que la sessió es podria allargar fins als vuitanta minuts. (Aucouturier, 2004)

3.3. Components: la sala i els materials

La sala de psicomotricitat i els materials, juntament amb la figura de la psicomotrista, són elements fonamentals per desenvolupar la pràctica psicomotriu d'Aucouturier (PPA).

La sala de psicomotricitat és un espai molt polivalent, pensat i dissenyat perquè els infants puguin anar passant les diferents etapes del seu desenvolupament maduratiu. Així com diu (Sánchez & Llorca, 2001, p.52), "la sala de psicomotricidad debe ser creativa, de forma que suponga un reto, un descubrimiento para el niño y la nina". És per això que l'utilitzen infants de 0 a 7 anys. A més a més, és dona molta importància a la disposició dels materials dins l'espai, fet que cada un d'ells proporciona als infants un tipus de joc.

Envers la sala, la pràctica psicomotriu d'Aucouturier (Aucouturier, 1985) proposa una distribució d'aquesta en tres zones diferenciades que permetran el desenvolupament dels infants en diferents àrees; sensoriomotora (o d'expressivitat motriu), afectiva (o de joc simbòlic) i cognitiva (o per expressivitat plàstica).

Per altra banda tenim els materials. Aquests "forman parte de las estrategias de intervención del educador y enriquecen mucho las actividades porque facilitan y completan las acciones de los niños/as" (Arnaiz, Rabadán, & Vives, 2001, p.116-117). Podem dir, per tant, que, el joc que fan els infants dins la sala de psico, no seria un joc complet sense l'existència de certs materials complementaris.

(Arnaiz, Rabadán, & Vives, 2001, p.117) proposen una classificació concreta dels materials en:

FIJO		MÓVIL	
ACCECIBLE		NO ACCESIBLE	
DURO		BLANDO	
ESTABLE		MÓVIL O MODIFICABLE	
GRANDE	MEDIANO	PEQUEÑO	

Aquesta classificació ens ajuda a organitzar tot aquell material que es troba en la sala sempre, que és permanent i no es canvia d'aula, i que, per tant, es especifica per les sessions de psicomotricitat. Com tot espai, no sempre tots els materials existents estaran a la vista o a l'abast dels infants, només aquells que puguin utilitzar lliurement. De manera general (tenint en compte

que cada escola és un món i les dimensions de la sala de psico permetran tenir uns materials o uns altres) aquells materials que estan sempre visibles són: matalassos, espatlles, rampes... i els materials que es posen de manera esporàdica per complementar el joc; teles, cordes, pals, cercles, etc.

A més a més, (Arnaiz, Rabadán, & Vives, 2001) ens fan una classificació molt interessant de cara a la distribució de materials segons el que anem a treballar. Per exemple; material pel plaer sensoriomotor. Solen ser objectes dur i fluixos, grans i accessibles pels infants: espatlles, estructures d'escala, potro per saltar, mirall, taula, coixins de diverses mides i formes. Després tenim el material addicional que com hem comentat és aquell que s'ha de demanar per poderlo utilitzar, és a dir, no està sempre a l'abast de l'infant. Aquests materials solen ser petits, durs, tous, manejables, canviant de forma: bolles, zencs, teles, pals, cordes, instruments, etc. Som per complementar el joc ja existent.

Una característica de tots aquests materials és que "su mayoría no son figurativas, no sirven para una acción única y concreta; un cojin puede ser un coche, un caballo, una pared, un escudo, etc" (Arnaiz, Rabadán, & Vives, 2001, p.119), per tant estam xerrant d'un material molt polivalent que ofereix als infants la possibilitat que els facin servir amb el fi que considerin més oportú i tot seguit amb l'objectiu de despertar la seva imaginació i creativitat.

Tot aquest material esmentat es fan servir en les sessions de PPA tot i que no en tot moment, ja que Aucouturier va distribuir les sessions de psicomotricitat en cinc fases que a continuació s'explicaran. Per ser més concrets, aquest tipus de material, seguint la PPA, aniria dirigit a la fase d'expressivitat motriu.

3.4. Distribució de les sessions segons PPA

La gran majoria de sessions de psicomotricitat segueixen la mateixa estructura tot i poder sofrir petites variacions. Seguin el model de la Pràctica Psicomotriu d'Aucouturier (PPA), (Aucouturier, 2004), una sessió de psico es divideix en cinc fases; el ritual d'entrada, la fase d'expressivitat motriu, la fase de la història, la fase de l'expressivitat plàstica i gràfica o fase de representació i el ritual de sortida.

Abans de començar amb l'inici de la sessió és important dedicar un temps a què els infants es preparin amb la vestimenta adequada. Aquest temps de desvestir-se, si és dona, pot ser

complicat per segons quins infants i s'ha de tractar amb delicadesa. Aucouturier recalca que és un moment idoni per tenir converses amb els infants i alliberar tensions.

Normalment, els infants ja acudeixen a psico amb la roba adequada, fet que només queda l'adequació del calçat. El calçat és necessari que vagi amb sintonia amb la sala, i, per tant, si aquesta ho permet, els infants realitzaran la sessió descalços o amb uns calçatins

A continuació es descriuran les cinc fases prèviament anomenades.

3.4.1. El ritual d'entrada

Una vegada els infants entren dins la sala i estan acomodats amb el calçat i la vestimenta apropiada comença el ritual d'entrada. En un primer moment, els infants han de seure de tal manera que tots es puguin veure les cares. Així com diu (Aucouturier, 2004, p.175) "si es possible ante el espejo para que todos puedan verse el el grupo".

El ritual d'entrada és un moment important d'acollida i de rebuda dels infants en un nou espai diferent del de cada dia, dins les aules. Un espai que convida al moviment i al joc simbòlic.

A més a més, el ritual d'entrada s'utilitza per dur a terme un seguit de tasques important abans de començar l'expressivitat motriu. Aquestes tasques segons (Aucouturier, 2004) són:

- Anomenar aquells infants que no han vingut
- Recordar que la figura del psicomotricista està per facilitar-los el joc i que són lliures de jugar amb la presència de l'adult.
- Es recorden les normes de la sala (no fer mal als altres ni a un mateix i respectar el material). Sovint aquestes normes variaran depenent dels materials que estan a disposició dels infants.
- Es recorda com està estructurada la sessió de psicomotricitat i quins materials addicionals es veuen
- Es recorda de manera molt general que es va fer a la sessió passada

3.4.2. Fase expressivitat motriu

Es el moment on els infants comencen el seu joc espontani i lliure. És la fase que dura més temps de totes i s'utilitza tota la sala respectant els llocs assignats per a altres moments de la sessió com pot ser la fase d'expressivitat plàstica o el ritual de sortida.

En aquesta fase succeeixen nombroses coses que cal tenir en compte. Hi apareix el moment de la destrucció. Un moment molt esperat i imprescindible en cada sessió, és la destrucció de la torre amb l'adult al darrere posant resistència. "cuando el psicomotricista ofrece resistencia a la destrucción, però permite que los niños le vencan y ganen, es muy interesante constatar el placer de los niños y las niñas al empujar al adulto por medio de cojines. Ejercer su fuerza contra un adulto, es mostrar su deseo de alejarle para comprobar su capacidad de dominio y afirmar su propia identidad" (Aucouturier, 2004, p.177). El moment de tomar la torre, és important que vengui marcat per una consigna verbal, ja que aquesta, quan es diu, els allibera de la tensió acumulada per haver esperat aquest moment.

Hi apareix també el moment de la construcció i el joc simbòlic on els infants proven, inventen i imaginem amb el material del qual disposen.

3.4.3. Fase de la historia

Es un moment de la sessió que serveix perquè els infants es calmin i com a transició entre l'expressivitat motriu i la representació gràfica. La història o el conte que narra el psicomotricista, li permet fer relacions amb el joc que han duit a terme. Aquesta narració s'ha de fer sempre dins la sala i amb tot el grup.

3.4.4. Fase de representació gràfica

En aquesta fase es proposa als infants que realitzin una producció artística, és a dir, mitjançant el dibuix, el modelatge amb plastilina o fang i les construccions de fusta, els infants han de reproduir el que han fet o el que senten de la sessió de psicomotricitat de manera lliure. Tenen al seu abans el material necessari i una vegada han creat la seva producció es parla de manera individual que ha plasmat cada infant. És interessant que aquesta conversa quedi enregistrada sigui en el seu dibuix o en un registre d'observacions del psicomotricista.

Aquesta fase s'explica de manera més detallada a continuació ja que es el punt frontal d'aquesta investigació i aprofundiment sobre la psicomotricitat de Bernard Aucouturier

3.4.5. Ritual de sortida

El ritual de sortida serveix d'estratègia per a que els infants siguin plenament conscients que la sessió de psicomotricitat ha acabat i que entre tots posem un punt i final. Aquest ritual pot variar en funció de l'edat dels infants; des d'una cançó, cridar en cadena als infants perquè vagin sortint o la recollida del material addicional, acció que ajuda als infants a la descentració.

4. ROL DEL PSICOMOTRISISTA

Com diu (Aucouturier, 2004), l'actitud del psicomotricista en la PPA està basada en un principi de <creure en la persona>. Sigui quina sigui l'edat o les NEE que tengui, l'infant ha de ser considerat prioritari i capaç de fer les coses per tal de poder crear una experiència i un desenvolupament òptims.

Altres aspectes com l'actitud empàtica vers les emocions, l'escolta activa no només en la parla sinó a través de la postura, la mirada, etc i una mirada perifèrica per tal que els infants se sentin segurs. Aquestes són actituds que un psicomotricista ha de tenir en compte a l'hora de dur a terme una sessió de psicomotricitat.

L'observació és un aspecte important que un psicomotricista ha de controlar, ja que és la manera per la qual l'adult pot extreure informació dels infants i veure la seva evolució.

El paper del psicomotricista no es queda aquí. Hi ha una part de dificultats que poden succeir i s'ha de tenir en compte. Aquesta dificultat gira entorn del comportament problemàtic o l'agressivitat d'un infant. La sala de psico és un lloc on la destrucció hi té una cabuda rellevant i això no vol dir que tots els infants al tolerin de la mateixa manera. Així com afirma (Aucouturier, 2004) "nunca puede ser aceptada la agresividad real, solo puede aceptarse simbolizada". Aquesta comprensió de l'agressivitat s'ha d'entendre i és aquí on la figura de la psicomotricista hi ha de treballar.

La por és una altra dificultat que es troba el psicomotricista dins la sala. Per aquest moment Aucouturier afirma que "la regla de oro es proporcionarle seguridad, no tiene sentido precipitarle a la acción o provocarle, al contrario, una sola pregunta com <<tienes miedo?>> puede ayudarle a representar sus emociones" (Aucouturier, 2004, p.205). Tot això, es pot resoldre creant per part del psicomotricista un ambient segur afectivament, acompanyat d'una invitació gestual.

5. FASE DE REPRESENTACIÓ GRÀFICA

En aquest treball d'investigació i aprofundiment sobre la psicomotricitat em centraré en una fase en concret, la fase d'expressivitat.

Aucouturier afirma que "las actividades de construcción y dibujo permiten acceder a la competencia que exige este otro nivel de simbolización y también acceder a la descentración." (Aucouturier, 2004, p.193). Els infants mitjançant aquests processos afirmem en ells mateixos els aprenentatges cognitius que estan adquirint mitjançant el joc. Aquesta part de les sessions de psico a ser possible s'han de dur a terme en un segon espai. Aucouturier considera que és important aquesta diferenciació pel fet de posar un punt i seguit a la feina realitzada en el moment de joc i que els mateixos infants puguin ser participants d'aquesta transició del joc a la representació d'allò que viu. Si això no fos possible, és rellevant delimitar l'espai allà on es durà a terme aquesta expressivitat plàstica.

Així com durant la fase d'expressivitat motriu s'han de respectar algunes condicions, en aquesta fase també. Aucouturier se centri en el fet que és crucial que aquesta activitat de desenvolupament després del joc sigui de lliure elecció entre la construcció i el dibuix (sempre recordant que les construccions es duen a terme en el terra i els dibuixos a ser possible en una superfície elevada).

El respecte sobre els ritmes de cada infant i la no estimulació directa sobre els infants per no caure en estereotips també són punts claus en aquesta fase. D'aquesta manera l'infant podrà crear i exterioritzar tot allò que viu a la sala d'una manera lliure i creativa. La creativitat forma part d'un procés d'aprenentatge que els infants van desenvolupant al llarg de la seva vida i més en l'etapa d'educació infantil on els infants "se encuentra en un período crítico donde se realiza el mayor desarrollo neuronal en el ser humano" (Ramírez, 2008, p.20).

Una altra condició que va de la mà amb aquest segon espai és el fet de no interrompre als infants i fomentar tant la representació i construcció col·lectiva com individual. Finalment, s'ha de respectar i ser rigorosos en què el material no es pot dur del primer espai al segon, cada un té el seu material concret pensat per dur a terme una funció.

5.1. Objectius de al fase de representació

- Posibilitar en el niño el paso de la vivència emocional, a la representació cognitiva (verbal, plàstica, escrita..)
- Facilitar la descentració afectiva
- Favorecer el acceso al pensamiento operatorio

(Arnaiz, Rabadán, & Vives, 2001)

Com he comentat anteriorment, dins la fase d'expressivitat plàstica y gràfica, trobam dos grans elements a poder utilitzar; la construcció i el dibuix. Així i tot, més endavant podrem veure com no és l'únic material que es pot fer servir en aquest espai.

“Por medio de la realización de contrucciones, dibujos, modelado, elaboración de textos, y dialogos se favorecen las representacions mentales, que son resultado de toda la movilización del imaginario que se ha producido a través del trabajo anterior por la vía del cuerpo y las emociones” (Arnaiz, Rabadán, & Vives, 2001, p.107-108)

5.2. La construcció

Piaget afirma que per a ell els jocs de construcció afavoreixen el desenvolupament simbòlic que el mateix joc simbòlic, ja que amb aquests, els infants estan en el seu lloc de confort, reproduïxen allò que veuen. A més a més, comenta que els infants més petits vénen d'una etapa amb un joc molt solitari i que la construcció els permet fer aquest salt cap a un joc més col·lectiu on s'intenta desenvolupar una idea comuna. (Aucouturier, 2004)

Un aspecte positiu que provoca la construcció en els infants és "el deseo de realización col·lectiva hacen que los gestos se hagan cada vez más precisos y efectivos y también los desplazamientos se hacen más controlados, para evitar choques, desequilibrios y el riesgo de derrumbar las construcciones" (Aucouturier, 2004, p.195). En l'etapa d'infantil es dóna molta importància a la motricitat fina i gruixada. D'aquesta manera els infants aprenen a dur a terme tasques que necessiten tant una precisió controlada fins a grans moviments de les articulacions superiors o les mans. Amb les construccions, per tant, podem veure coberta aquesta motricitat d'una manera més lúdica i diferent. Les construccions són una activitat "que corresponde al mantenimiento de la atención y a un cierto grado de concentración" (Aucouturier, 2004, p.195)

Hem de tenir present que així com a la sala principal de psicomotricitat, en la fase d'expressivitat motriu hi ha certs materials amb certes característiques, en aquesta fase també. Quan parlem del material de construccions és indispensables que aquest sigui de fusta barnitzada de color natural per tal de no caure en paràmetres sensorial o estereotips i com més lleugeres siguin les peces de fusta millor. Les dimensions i les formes que Aucouturier considera idònies són:
(Aucouturier, 2004, p.171)

- Figures en tres dimensions: d'una gruixa de 3,5 centímetres
 - prisma quadrangular de dues altures; 30 i 10cm
 - cilindre de 10cm d'altura
- Figures geomètriques planes: de 2cm de gruixa
 - Cercle: 15cm de diàmetre
 - Quadrat: 15cm de diàmetre
 - Triangle: 15cm de diàmetre
 - Rectangle: 15 x 30cm

Per una aula aproximada de 15 infants es recomana tenir 20 unitats de cada figura. A més a més d'una fullola prima d'una gruixa aproximada d'1cm (30 x 30 x 1 cm) que es pot utilitzar tant per la construcció com per a desenvolupar una activitat en plastilina o fang. Aquests són els dos materials addicionals que anteriorment he comentat que es poden fer servir, però no són tan recurrents com la construcció i el dibuix. Aquest fet és dona perquè manipular aquest tipus de material i amb ell representar és una tasca complicada pels més petits. En edats més properes a 4-5 anys és quan es comença a fer servir.

És important recalcar que en aquest segon espai "no se permite la destrucción de las construcciones propias, ni la de los compañeros. Se han de desmontar pieza a pieza" (Aucouturier, 2004, p.194) en contrast a l'inici de la sessió que els infants si poden tomar la torre de coixins simbolitzant la destrucció de l'adult en aquest espai concret. I perquè en un espai es pot destruir i en l'altre no? L'acció "desmuntar" pels infants suposa un punt final d'allò que estan fent i l'acció "destruir" implica que el joc segueix i que es pot tornar a construir, sigui el mateix o alguna cosa diferent. És per aquest motiu que quan l'infant considera que ha acabat la seva representació amb les peces de fusta, l'ha de desmuntar a poc a poc. La simbologia d'aquesta acció ve marcada per una destrucció emocional i física d'allò construït, si ja no hi és, no existeix.

“Construir es un medio de representarse y a la vez hacer vivir al objeto dentro de sí lo que les da seguridad y les permite estar atentos y concentrados en la actividad” (Aucouturier, 2004, p.195)

5.3. El dibuix

“A través del dibujo libre se proyecta la historia afectiva del niño” (Aucouturier, 2004, p.198). El dibuix és una acció que els infants sovint duen a terme en el dia a dia dins l'aula. Així com es van fent grans, ells mateixos veuen que evolucionen i que són capaços de representar grans quantitats de coses, persones, accions.

Per a dur a terme la fase de representació amb el dibuix a la sala de psicomotricitat, també hem de complir un seguit de normes; els dibuixos o representacions en el paper es fan de manera individual per tal que l'infant se centri en la seva història.

El material idoni per a dur a terme aquesta activitat segons Aucouturier és: retoladors de color o ceres pels infants més petits i a partir dels 4-5 anys utilitzar el llapis o el bolígraf. D'aquesta manera, "el niño va abandonando el aspecto estético del dibujo y el llenado de formas, en beneficio de la calidad gráfica, que hace más precisa la representación" (Aucouturier, 2004, p.199).

"Los dibujos de los niños no han de interpretarse" (Aucouturier, 2004, p.199). És important que el psicomotricista adopti un rol actiu en el qual demani a l'infant que li conti la història del dibuix. D'aquesta manera es pot verbalitzar i fer real la relació entre la creació i la història. Així com diu Aucouturier en el seu llibre, les històries que els infants conten poden quedar plasmades en una fulla diferent de la del dibuix. És cert que la majoria d'infants no ho podran llegir, però la intenció recau en simbolitzar de manera física els seus pensaments. També cal comentar que és una manera de donar intensitat emocional a les paraules clau que l'infant descriu.

Aquesta feina d'analitzar conjuntament l'infant i la psicomotricista, el dibuix realitzat no és possible fer-ho amb tot el grup a l'hora. És per això que Aucouturier recomana fer-ho amb un o dos infants a cada sessió. És cert, que en el possible cas que en la sessió de psicomotricitat hi esdevinguin més d'un adult, l'escriptura de les històries es podrà estendre a més infants per sessió.

Una part molt important en aquesta fase d'expressivitat plàstica, en el dibuix, és el fet de seguir l'evolució del dibuix de cada infant. L'evolució de la representació de la imatge corporal passa per diverses etapes:

- Realización de garabatos, trazos y punteado
- Inicio del círculo abierto y después cerrado
- Dibujo de la cabeza con los ojos o boca
- Dibujo del “renacuajo”, cabeza y alguna extremidad
- Dibujo del la figura humana, el niño/a se representa a sí mismo realizando actividades en la sala

(Arnaiz, Rabadán, & Vives, 2001)

6. PROPOSTA EDUCATIVA

6.1. Justificació.

Aquesta programació de proposta educativa es crea amb la finalitat de proporcionar un recull d'activitats programades al llarg d'un trimestre escolar sobre la fase de representació seguint el model de Pràctica Psicomotriu d'Acouturier (APA).

Aquesta proposta educativa està dissenyada amb la temporalitat d'un sol trimestre, ja que les propostes que inclouen es poden repetir durant tot el curs amb certes variacions de tipus material o logístic, si es cau per part del mestre. Aquesta fase en concert, engloba tres grans temes que són; el dibuix, el modelatge i la construcció.

La representació dins l'àmbit de psicomotricitat proporciona als infants una via per la qual poden expressar allò que estan vivint. És una manera d'extrapolar i fer real o palpable allò que senten tant a la sala com en la seva vida personal. Moltes vegades els infants juguen i juguen sense aturar, i si veritablement els aturéssim i els hi demanéssim que estan fent, de segur molts d'ells no sabien que dir, pel fet que la sala de psicomotricitat ofereix un ventall molt ampli de possibilitats de joc.

És per aquest motiu que fer una pausa i plasmar en un pla diferent del del propi infants, els fa veure allò que estan fent, els fa ser conscients del seu joc i es poden arribar a extreure emocions, frustracions, sentiments, coses viscudes anteriorment, allò que no poden expressar amb

paraules... Aquest procés de descentració amb infants d'infantil és adequat dur-ho a terme a través de la representació.

6.2. Objectius i continguts de la proposta

L'**objectiu** general que es planteja amb aquesta **proposta educativa** és:

- Dissenyar i desenvolupar una proposta educativa on la fase de representació adquireixi més importància

D'acord amb el currículum infantil de les Illes Balears, aquesta proposta pretén aconseguir els següents **objectius didàctics dirigits als infants**:

- Interessar-se, apreciar i respectar les produccions artístiques i expressives pròpies i les dels seus companys.
- Emprar el llenguatge artístic com a instrument d'expressió personal i de representació d'experiències i de situacions reals o imaginàries.
- Utilitzar la llengua com a instrument de comunicació, de representació, aprenentatge, plaer i expressió, i valorar la llengua oral com un mitjà de relació amb els altres.
- Explorar i gaudir de les possibilitats expressives del propi cos, d'objectes, materials.
- Construir nocions de lògica-matemàtica (formes, mides, agrupacions, seriacions, classificacions) a partir de l'acció directa.
- Desenvolupar les hàbits socials; compartir espais, posar-se d'acord els uns amb els altres i establir normes de comportament.

D'acord al currículum infantil de les Illes Balears, aquesta proposta pretén aconseguir els següents **continguts curriculars** de segon cicle:

- Expressió i comunicació de fets, sentiments, emocions, vivències i fantasies a través del dibuix i de produccions plàstiques realitzades amb distints materials i tècniques.
- Recerca de processos personals de creació a través de l'experimentació i de l'exploració de les possibilitats plàstiques, descobrint alguns elements que configuren el llenguatge plàstic (línia, forma, fons, color, textura, espai material i volum).
- Apreciació de la bellesa i plaer envers les manifestacions artístiques: obres plàstiques.

- Establiment i valoració de vincles de relació interpersonal mostrant interès i disposició favorable per establir relacions respectuoses, afectives
- Autoregulació progressiva d'emocions per aconseguir un creixement personal satisfactori
- Identificació de figures geomètriques: cercle, triangle, rectangle i quadrat que formen part d'elements de l'entorn.
- Elaborar explicacions que donen sentit.
- Valoració i respecte de les produccions artístiques pròpies i dels companys.

6.3. Desenvolupament de la proposta educativa

A continuació es descriu la proposta educativa esmentada. Aquesta proposta pretén millorar i donar a conèixer de manera més acurada la fase de representació gràfica seguint el model de Pràctica Psicomotriu d'Aucouturier (PPA).

Parlem d'una proposta que està dissenyada de manera progressiva, és a dir, els objectius i continguts establerts al principi d'aquesta es van assolint progressivament durant tota la proposta i al ritme de cada infant.

De caire generalitzat, aquesta proposta educativa està dividida en tres grans temes (dibuix, construcció i modelatge) on cada tema s'hi expliquen/proposen quatre activitats, pensades per dur-se a terme al llarg d'un trimestre pel nombre d'activitats (adaptable a qualsevol dels tres trimestres).

L'organització de les activitats està pensada i estructurada seguint els tres grans temes inicials. Així i tot, és recomanable que es vagin alternant. D'aquesta manera la primera setmana es podria fer dibuix, la segona setmana construcció i la tercera setmana modelatge i així successivament amb la resta de setmanes. Aquesta és una opció dirigida a escoles que tinguin una sessió setmanal de psicomotricitat.

Aquesta alternança de les activitats ofereix als infants una varietat més àmplia de les diverses propostes. A més a més, d'aquesta manera una temàtica en concret no acaba en poques sessions sinó que dura fins al final del trimestre i es podrà veure l'evolució dels infants en les diferents vessants, ja que entre elles haurà passat un cert temps.

Així com recomana Bernard Aucouturier, una vegada s'hagi fet com a mínim dues activitats de cada tema, la psicomotricista pot oferir als infants que triïn quina activitat volen dur a terme aquell dia en concret. S'ha de tenir en compte que aquesta part és completament de lliure elecció per la psicomotricista o la mestra al capdavant de la sessió i si les condicions grupals, el temps i l'espai de què disposem permeten tenir més d'una proposta en funcionament.

Un altre aspecte a tenir molt en compte en aquesta proposta educativa seguin el model base d'PPA, és que en les diverses activitats no és dona cap premissa als infants per a començar a crear sinó que és dona total llibertat per a representar allò que ell/ella vol, ja sigui el que ha viscut a la sessió de psicomotricitat, un sentiment que vol treure, alguna cosa que ha fet a l'aula o en el seu temps lliure... tot s'accepta.

De manera més concreta, a continuació es **detallen les diverses activitats proposades** per a treballar la **fase de representació** amb els infants de segon cicle d'infantil.

En la seqüència didàctica de dibuix, en el transcurs de les diverses activitats proposades, es va canviant el material i la manera/agrupació en la qual els infants executen l'activitat. Amb les activitats el que es pretén és que l'infant sigui capaç de representar fets que ha viscut o imaginari, que conegui nous materials, que utilitzi la representació com a mitjà per expressar sentiments i emocions, que treballi en la motricitat fina i guixada, que treballi les habilitats socials per a treballar en gran grup, entre d'altres.

Basats en tots aquests aspectes esmentats a voler fer feina amb els infants, la primera sessió començaríem amb els retoladors, ja que per norma general, és un material molt conegut pels infants i que tenen per mà la seva utilització. Això facilita el primer contacte amb aquesta fase de representació i de segur els infants se sentiran còmodes duent a terme les seves representacions. Com a acompanyament del material, es proposa que aquesta activitat sigui de caràcter individual i en una superfície de paper A3. Es suggereix aquesta dimensió del paper donar espai a què els infants puguin representar.

En infantil els infants es troben en la fase de regular les dimensions de les seves creacions i, per tant, si els hi oferim una superfície més gran que la d'un full A4, els donarem l'oportunitat de dur la seva creativitat més enllà. A més, estam parlant de creacions de coses viscudes o imaginàries i sempre serà més positiu....

En la segona sessió i de manera progressiva, tant en l'agrupació com en el material i la en la dimensió de la superfície, podríem introduir un material sovint poc utilitzat com són les ceres de diversos colors. Per tant, la proposta quedaria en fer servir les ceres com a material principal, en agrupacions per parelles i en una superfície més gran que l'anterior, en un paper A2. D'aquesta manera, tot el treballat en la primera sessió de dibuix es complica un poc i entra en joc saber fer feina en col·laboració a un altre company. En aquesta activitat es recomana que s'introdueixi la premissa que el dibuix en parelles ha de ser consensuat pels dos membres.

En infantil és important treballar les destreses i habilitats socials dirigides al grup que es pertany. És per això, que introduir petites feines grupals pot ajudar en aquest desenvolupament. A més a més, com més grans es fan els infants, el seu joc també és més compartit així que poder extrapolat i descentralitzar en forma de representació, un joc comú entre els infants, els fa ser conscients de les seves accions.

Finalment i per acabar el tema del dibuix, es fa una passa més en la següent activitat. Es proposa dur a terme una representació grupal en una superfície allargada de paper continu negre i com a material principal d'interacció directa amb el paper, guixos de color blanc. En aquesta proposta es pretén experimentar el contrast entre el blanc i el negre i alhora, treballar la feina en gran grup.

Podem observar que hi ha una progressió de les activitats començant de la més simple referida als materials i l'agrupació fins a la més complexa amb materials poc coneguts o treballats i amb la premissa de treballar les habilitats socials per posar-se d'acord amb la resta de companys. A poc a poc la psicomotricista va provocant aquesta transició de passar de la feina individual a la feina col·lectiva.

Per altra banda tenim la seqüència didàctica de construcció, un altre dels temes principals que Aucouturier es basa en el seu model de pràctica psicomotriu. Igual que en la seqüència de dibuix, l'organització d'aquesta és semblant quant a progrés.

Amb aquesta modalitat es pretén que l'infant agafi domini en les explicacions d'allò que ha construït, reconegui les formes geomètriques, que representi allò que ha viscut en volum, que sigui capaç d'adaptar les seves construccions a l'espai físic habilitat, que treballi les habilitats socials per a fer feina de manera col·lectiva, entre d'altres.

Per aconseguir aquestes premisses, es proposen una sèrie de tres activitats relacionades amb la construcció on el material principal són peces geomètriques de fusta natural. Les formes que Aucouturier en l'PPA suggereix són: el cercle, el triangle de dues mesures diferents, el quadrat i el rectangle.

En les activitats d'aquesta seqüència, s'aniran variant l'agrupament dels infants i el lloc on es durà a terme l'activitat. El material es presenta de la mateixa manera cada vegada, dins contenidors, on cada un té assignat una figura geomètrica. És a dir, si tenim 4 figures geomètriques, necessitem quatre contenidors.

D'aquesta manera la primera aniria dirigida a una presa de contacte amb les peces de fusta i es realitzaria de manera individual i en la mateixa aula de psicomotricitat. És cert que normalment infants d'infantil a les aules tenen peces de construcció a la seva disposició, però hem de tenir en compte que són dos jocs diferents i que aquest en concret té un rerefons emocional i de vivències.

Igual que en la seqüència de dibuix, el paper de la psicomotricista en el transcurs de les sessions es anar provocant una transició suau de la feina individual a la feina col·lectiva. És per això, que en la següent activitat no es canvia el material base que són les peces de fusta, sinó que es proposa als infants que facin la seva representació en parelles i en un passadís estret i llarg on hi puguin caber tots els infants. Aquestes dues premisses es donen per veure quina capacitat d'adaptació a l'espai tenen els infants, ja que no és el mateix tenir un gran espai on construir lliurement que tenir un espai limitat. Les construccions en una seran més àmplies i en l'altre seran més estretes i llargues, incús podrà variar si les fan horitzontals a terra o agafen altura. A més a més, una altra vegada posem en joc les habilitats comunicatives per haver de fer feina amb parelles i que als dos infants els hi agradi la producció que creen.

Finalment, la tercera activitat anirà enfocada a treballar en gran grup (variarà en funció del nombre d'infants, però podem estar parlant de grups de 5 o 6 infants) i en l'espai exterior. Aquest és un tercer espai d'aprenentatge tan vàlid com les aules i si és possible s'ha d'intentar fer-hi feina.

En aquesta seqüència no es determina el nombre de peces que ha de tenir cada infant al seu abast, però és recomanable que per a cada infant hi hagi unes 15-20 peces variades perquè es pugui crear sense limitacions.

Per acabar tenim la seqüència didàctica de modelatge, el tercer tema principal de la fase de representació seguint el model de Bernard Aucouturier. Amb aquesta branca es pretén que els infants experimentin, a través de materials poc convencionals o utilitzats en les aules, una nova manera d'expressar les seves vivències, emocions, sentiments... Estam parlant d'un material molt tàctil i amb moltes textures diferents en comparació als altres dos temes esmentats.

Per tant, amb aquestes activitats es pretén que els infants experimentin nous materials, exercitin la força de les mans per pastar materials durs, l'escolta activa en vers altres companys, es reforci la creativitat, entre d'altres.

Per aconseguir aquest ítem, es proposen una sèrie de tres activitats seguint l'estructura de les altres dues seqüències. En la primera activitat el material principal serà la plastilina, un material conegut pels infants i que ajudarà amb el primer contacte. És una activitat de caràcter individual i se'ls proporcionarà una bolla, prèviament manipulada per la psicomotricista, i un paper A4 perquè tinguin una limitació de l'espai. La plastilina serà tota del mateix color, ja que en volem centrar en la representació que fan i que no es vegin influenciats pel color de la plastilina.

En la segona proposta, podem veure com quasi tot canvia. Es proporcionarà als infants el material principal, que en aquest cas és el fang, en la seva forma original. És a dir, en forma rectangular. Aquesta activitat es durà a terme en parelles i també disposaran d'una superfície per delimitar l'espai. Es donarà una cartolina A3 blanca per novament jugar amb el contrast.

Finalment, la darrera proposta va enfocada a realitzar-la en gran grup per seguir amb la línia d'incentivar el treball en equip i com a material principal, la pasta de sal. Aquest és un material molt fàcil de manipular i que té molta textura. A més a més disposaran d'una cartolina A2 negra per a fer la representació en una zona delimitada.

Com aquesta és la darrera activitat dels tres mòduls i ja s'haurà vist l'evolució dels infants quant a creativitat i manera de representar, es donarà als infants l'opció de pintar la pasta de sal amb tempera de colors, ja que aquesta és de color blanc.

6.4. Avaluació

L'avaluació ens serveix per tenir un seguiment de les competències i habilitats que els infants van adquirint amb el pas del temps i es basa en l'observació. En aquest cas es du a terme una observació de les produccions dels infants.

L'avaluació és un procés de documentació, d'observació i reflexió de forma permanent i continua. Amb això ens assegurem la millora del procés educatiu basat en evidències reals. L'avaluació ens permet també fer partícips a les famílies de l'evolució dels infants de manera més propera.

Les observacions ens permeten interpretar les etapes en que es troben els infants. L'observació fa que aturem la mirada en la individualitat de cada infant, per conèixer-los, per entendre els seus interessos, les seves necessitats i per descobrir les seves potencialitats.

Es per això que en aquesta proposta educativa, utilitzarem les graelles d'avaluació com eina per observar els infants.

6.4.1. Graelles d'avaluació

Les graelles són una eina d'avaluació directa amb els infants que responen a les propostes anteriorment esmentades i estan en consonància amb els criteris i els objectius del currículum d'infantil. Les graelles tenen format individual per la qual cosa, cada vegada que s'avalua un infant s'ha de començar una nova graella.

Seguint el model base d'Aucouturier, es recomana que a cada sessió, si només hi ha un adult a la sala, aquest adult se centri en l'avaluació en graella d'uns 2-3 infants durant el temps que dura la fase de representació plàstica.

Per altra banda, és important tenir en compte que les produccions dels infants s'han de documentar. Hi ha dues maneres de fer-ho; a través de l'escriptura o a través de la fotografia. L'escriptura va més enfocada a representacions d'un mida petita i que després es poden dur a l'aula a exposar o guardar i les fotografies van més dirigides a representacions d'una superfície gran i per les construccions, ja que aquestes no es poden dur a l'aula.

Cal recalcar que aquesta escriptura sigui en lletra majúscula per anar en sintonia amb el moment evolutiu dels infants, perquè si algun d'ells comença a llegir, tinguí l'oportunitat de fer-ho. És recomanable que si només hi ha un adult a la sala, aquest adult se centri a transcriure el dibuix

d'uns 5-6 infants i les representacions dels altres que les miri en el moment que l'infant ho conta.
Si hi ha la possibilitat de ser més d'un adult, es pot ampliar a més infants.

GRAELLA AVALUACIÓ DEL TRAÇ DEL DIBUIX

Nom de l'infant:		Edat:		Data:	
TRAÇ					
Tipus de línia*	Llarg	Normal			Curt
Forma de la línia**	Corba	Recta	Fragmentada	Dentada	Tirants
	Línies contínues i rectes			Figures desconnectades i deformades	
Pressió del traç	Fort: infants segurs però a la vegada pot significar agressivitat si la línia es molt gruixada			Dèbil: inseguretat, poca energia, delicadesa de sentiments...	
Grandària	Massa grosses: surten del paper o estan descompensades (+ 23cm)			Normal: (18 cm) no surt de l'espai marcat	Petit: (5 cm) pot ser inseguretat. Li sobra molta superfície de dibuix
Ubicació	Part superior: indica fantasia				
	Part inferior: relacionat amb el nom real, les coses fermes				
	Meitat esquerra: pot indicar comportament impulsiu				
	Meitat dreta: satisfacció emocional, infants estables i controladors				
	Al centre del full: alta seguretat en ells mateixos				
<p>*→Llarg: control dels impulsos i la seva conducta / Curt: pot indicar impulsivitat, agressivitat, desconneció</p> <p>** →Corba: afectius i emotius / Recta: infants més segurs / Fragmentada: tímida / Desdentada: pot significar hostilitat / Tirants: emocions tenses / Contínues i rectes: autoafirmació, infants ràpids / Figures desconnectades: poc contacte amb la realitat</p>					

<u>Observacions:</u>	
Que representa? És real o imaginari?	
És capaç d'explicar les seves produccions? És relaciona la seva explicació amb allò dibuixat?	
És capaç de fer produccions col·lectives?	

GRAELLA AVALUACIÓ DE LA CONSTRUCCIÓ			
Nom de l'infant:	Edat:		Data:
Construccions			
Tipus:	Enrajola (peces juntes)	Escampar	Alinea
Orientació:	Vertical	Horitzontal	
Quantitat de peces:	Poques (entre 2 i 5)	Entremig (5-15)	Moltes (15-30)
Construccions verticals:	Obertes (hi ha forats, no totes les peces es toquen)	Tancades (peces juntes/aferrades)	Amb amagatalls (tanques peces dins les construccions)
Altitud:	És baix que l'infant	De la mateixa estatura	Més alt que l'infant
Observacions:			
És capaç d'explicar les seves produccions?			
És capaç de fer produccions col·lectives?			

Respecte i sap col·laborar a l'hora de les produccions? Sap arribar a acords?	
La construcció s'aproxima a la realitat de l'objecte que vol plasmar?	

GRAELLA AVALUACIÓ DEL MODELATGE				
Nom de l'infant:		Edat:		Data:
Modelatge				
Tipus:	Bolla	Cuc		Aplanar
Forma:	Volum		Figura plana	
Objecte:	Figuratiu (es comença a diferenciar la figura)		Abstracte (no es reconeix cap figura)	
Com modelar:	Amb una ma	Amb dues mans	Utilitzant la força del cos	Altres part del cos
Observacions:				
És capaç de explicar la seva producció?				
És capaç de fer produccions col·lectives respectant als altres?				
És capaç de fer el cos humà? El fa per seccions o tot d'un cop?				

7. PROVISIONAL

Asociación Europea de Escuelas de Formación en Práctica Psicomotriz (s.d). *La paráctica Psicomotriz*. <https://www.asefop.com/es/la-asefop/>

Currículum Educació infantil. Annex del Decret 71/2008, de 27 de juny. <https://intranet.caib.es/sites/curriculums/ca/infantil/>

Sánchez, P. A. (1987). *Evolución y contexto de la práctica psicomotriz*. EDITUM. (Sánchez P. A., 1991)

Pacheco, G. (2015). *Psicomotricidad en educación inicial. Quito Ecuador*.

Silvestre, N. (2011). La psicomotricidad y la construcción del espacio. (Vol. 1). *Scientia*,

Dupré (2012, 04). *Movimiento, Una Nueva Era*. BuenasTareas.com. <http://www.buenastareas.com/ensayos/Movimiento-Una-Nueva-Era/3804810.html>

Wallon, H. (1987). *Psicología y educación del niño. Una comprensión dialéctica del desarrollo y la Educación Infantil*. Madrid, Visor-Mec.

Aucouturier, B. (1985). *La práctica psicomotriz: reeducación y terapia*. Barcelona: Editorial Científico-médica.

Sánchez, J., & Llorca, M. (2001). *El rol del psicomotricista*. Revista iberoamericana de psicomotricidad y técnicas corporales, 3, 57-76.

Martinez, L., Rota, J., & Anton, M. (2017). *Psicomotricitat, escola i currículum*. Octaedro.

Arnaiz, V. (novembre-deseembre 2005). Parlem de...construccions. *Guix d'infantil*, (28), 5-11.

Arnaiz, P., Rabadán, M., & Vives, I. (2001). *La psicomotricidad en la escuela: un apráctica preventiva i educativa*. Aljibe.

Aucouturier, B. (2004). *Los fantasmas de acción y la practica psicomotriz* (Vol. 7). Graó.

Ramírez, I. C. (Setembre de 2008). Desarrollo de la creatividad en Educación Infantil. *Creatividad y Sociedad*, nº12, pág. 20.

Sánchez, P. A. (1991). *Evolución y contexto de la práctica psicomotriz* (segunda ed.). Amarú.

Sánchez, P. A. (1992). *Fundamentacion de la practica psicomotriz en B.Aucouturier*. Panorama.

8. ANNEX

NUMERO DE SESIONS	TRIMESTRE EN EL QUE S'IMPLANTEIX	TEMA PRINCIPAL
3	1ER	DIBUIX
JUSTIFICACIÓ		
<p>La següent unitat didàctica es centra en la presentació de la temàtica de dibuix.</p> <p>Un aspecte que es repeteix molt en les tres activitats es el fet de no donar premisses a l'hora de representar ja que el model que estam utilitzant de base (l'PPA) dona llibertat completa a l'infant per poder representar allò que ell vol.</p>		

TÍTOL	EDAD A LA QUAL VA ADREÇADA L'ACTIVITAT	DURADA APROXIMADA
Pintem amb retoladors	4-5 anys	20-25 minuts.
OBJECTIUS		
<ol style="list-style-type: none">1. Representar aspectes de la realitat viscuda, coneguda o imaginària mitjançant la representació2. Experimentar diferents tècniques plàstiques3. Practicar la motricitat fina i guixada4. Ser capaç d'explicar allò plasmat al dibuix		
DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT		

Una vegada ha acabat la fase d'expressivitat motriu es convidarà als infants a passar a un segon espai de la sessió de psico que és la de representació. Aquesta representació es du a terme en una zona assignada específicament i que els infants saben que és per dur a terme aquesta activitat.

Els infants s'asseuen separats de tal manera que tinguin espai suficient per a dur a terme l'activitat. En el cas que la sala de psicomotricitat no ens permeti dur a terme dita activitat es pot optar per dur-la a terme dins l'aula.

L'activitat consisteix a proporcionar a l'infant un paper A3 i retoladors de diversos colors. No es donaran nombroses premisses per fer la representació sinó que és l'infant que pot triar que dibuixar, si allò que ha fet a la sessió de psico o altres inquietuds, pensaments, desitjos... tot s'accepta.

Abans de començar se'ls explica que una vegada hagin acabat, s'han d'aixecar o cridar a la psicomotricista/mestra perquè de manera conjunta i tranquil·la l'infant expliqui el que ha dibuixat. A la part del darrere s'escriurà de manera resumida allò que l'infant ha contat.

MATERIAL NECESSARI

- ✦ Paper blanc A3
- ✦ Retoladors de diferents colors

AGRUPAMENT DELS INFANTS

Individual

INDICACIONS O RECOMANACIONS

Important que aquesta escriptura sigui en lletra majúscula per anar en sintonia amb el moment evolutiu dels infants, ja que si algun d'ells comença a llegir, tinguem l'oportunitat de fer-ho.

És recomanable que si només hi ha un adult a la sala, aquest adult se centri a transcriure el dibuix d'uns 5-6 infants i les representacions dels altres que les miri en el moment que l'infant ho conta. Si hi ha la possibilitat de ser més d'un adult, es pot ampliar a més infants.

TÍTOL	EDAD A LA QUAL VA ADREÇADA L'ACTIVITAT	DURADA APROXIMADA
Pintem amb ceres	4-5 anys	20-25 minuts.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- ✦ Representar aspectes de la realitat viscuda, coneguda o imaginària mitjançant la representació
- ✦ Fomentar el treball per parelles
- ✦ Ser capaç d'explicar allò plasmat al dibuix
- ✦ Progressar en els detalls a l'hora de fer les representacions

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT

Una vegada ha acabat la fase d'expressivitat motriu es convidarà als infants a passar a una segona etapa de la sessió de psico que és la de representació. Aquesta representació es du a terme en una zona assignada específicament i que els infants saben que és per dur a terme aquesta activitat.

Una vegada està tot llest, es pot procedir de dues maneres; una és fer grupets de 3-4 infants de manera aleatòria i l'altre que siguin els mateixos infants els qui facin els grups, ja que parlem d'una classe de 4 anys i són capaços de fer-ho. Una vegada fets els grups es demanarà que se separin per l'espai assignat de tal manera que els grups no es molestin uns amb els altres.

Una vegada tots col·locats, es repartiran els fulls d'A2 i les ceres de diversos colors. Igual que l'altra activitat no es donarà cap premissa estricta llevat que la representació ha de ser conjunta i consensuada amb tot l'equip. Per tant, són els infants que poden triar que dibuixar, si allò que han fet a la sessió de psico o altres inquietuds, pensaments, desitjos... tot s'accepta.

Una vegada més, en finalitzar la representació els infants acudirán a la mestra o la psicomotricista per explicar el que han representat en el paper. Com es tracta de grups, segons el nombre d'infants, en aquesta activitat si serà possible transcriure totes les narracions que els infants contin de la seva representació.

MATERIAL NECESSARI

- ✦ Paper A2
- ✦ Ceres de diversos colors

AGRUPAMENT DELS INFANTS

Petit grup 3-4 infants.

INDICACIONS O RECOMANACIONS

Important que aquesta escriptura sigui en lletra majúscula per anar en sintonia amb el moment evolutiu dels infants ja que si algun d'ells comença a llegir, tengui l'oportunitat de fer-ho.

TÍTOL	EDAD A LA QUAL VA ADREÇADA L'ACTIVITAT	DURADA APROXIMADA
Pintem amb guixos blancs	4-5 anys	20-25 minuts.
OBJECTIUS ESPECÍFICS		
<ul style="list-style-type: none"> ✦ Representar aspectes de la realitat viscuda, coneguda o imaginària mitjançant la representació ✦ Fomentar el treball cooperatiu ✦ Ser capaç d'explicar allò plasmat al dibuix 		
DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT		
<p>Una vegada ha acabat la fase d'expressivitat motriu es convidarà als infants a passar a una segona etapa de la sessió de psico que és la de representació. Aquesta representació es du a</p>		

terme en una zona assignada específicament i que els infants saben que és per dur a terme aquesta activitat.

Es col·loca a terra paper continu negre, uns 5 o 6 metres, depenent del nombre d'infants i de l'espai que es disposi, i l'assegurem amb cinta adhesiva a terra perquè no es pugui moure el paper. A continuació els infants es col·locaran al voltant del paper, hi ha d'haver espai suficient perquè no es molestin uns amb els altres. Seguidament, repartirem un guix de color blanc a cada infant i en deixarem un parell més al centre per si algú ho necessita.

Com les altres dues activitats, no es donarà cap premissa per fer la representació sinó que és l'infant que pot triar que dibuixar, si allò que ha fet a la sessió de psico o altres inquietuds, pensaments, desitjos... tot s'accepta.

Aquesta representació es fa de manera grupal perquè tots els infants representen alhora en una mateixa superfície, però és possible que alguns vulguin pintar el seu propi dibuix i que d'altres s'ajuntin per grupets. Una vegada acabat el dibuix de tots es tirarà la laca convencional de cabells per fixar el guix al paper.

Com és una activitat de grans dimensions per la superfície en la qual pinten, aquesta vegada en vers de transcriure el que ha representat cada un, es farà una fotografia i a l'aula es farà un escrit conjunt que es podrà adjuntar a la foto de la representació feta a psico.

MATERIAL NECESSARI	AGRUPAMENT DELS INFANTS
<ul style="list-style-type: none"> ✦ Paper continu negre ✦ Guixos de color blanc ✦ Laca convencional 	Gran grup
INDICACIONS O RECOMANACIONS	
Si es possible, guardar el paper continu dibuixat a l'aula i imprimir l'escriu d'allò que han representat i tenir-ho exposat junt o guardat.	

NUMERO DE SESIONS	TRIMESTRE EN EL QUE S'IMPLANTEIX	TEMA PRINCIPAL
3	1ER	Construccions

JUSTIFICACIÓ

La següent unitat didàctica es centra en la presentació de la temàtica de construcció.

Un aspecte que es repeteix molt en les tres activitats es el fet de no donar premisses a l'hora de representar ja que el model que estam utilitzant de base (l'PPA) dona llibertat completa a l'infant per poder representar allò que ell vol.

TÍTOL	EDAD A LA QUAL VA ADREÇADA L'ACTIVITAT	DURADA APROXIMADA
Construïm amb peces geomètriques	4-5 anys	20-25 minuts.
OBJECTIUS	LLOC	
<ul style="list-style-type: none">✦ Identificar les figures geomètriques✦ Fer ús de la memòria espacial✦ Representar la pròpia realitat en volum✦ Ser capaç d'explicar allò construït✦ Representar aspectes de la realitat viscuda, coneguda o imaginària mitjançant la construcció✦ Adaptar-se a diferents espai a l'hora de construir	Activitat 1: aula de psicomotricitat Activitat 2: un passadís llarg Activitat 3: a l'exterior (pati)	
DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT		

Una vegada ha acabat la fase d'expressivitat motriu es convidarà als infants a passar a un segon espai de la sessió de psico que és la de representació. Aquesta representació es du a terme en una zona assignada específicament i que els infants saben que és per dur a terme aquesta activitat.

L'activitat consisteix que els infants es distribueixin per l'espai assignat per a dur a terme les seves construccions. Les peces de fusta es presentaran dins contenidors que estaran repartits per l'espai de tal manera que els infants es podran aixecar i agafar tantes peces com vulguin. D'aquesta manera la seva creativitat podrà ser major i no es veurà afectada pel nombre de peces.

Aquesta proposta es durà a terme tres vegades variant l'agrupament dels infants i el lloc on es durà a terme l'activitat. D'aquesta manera la proposta quedaria així:

- ✦ Activitat 1: individual
- ✦ Activitat 2: per parelles (elegides pels infants o per l'adult)
- ✦ Activitat 3: petit grup 5 infants

Les formes de les peces són de figures geomètriques; cercle, rectangle, triangle (3 mides diferents) i quadrat (2 mides diferents). Com amb les activitats de dibuix, no es donarà cap premissa a l'hora de fer la construcció, els infants són lliures de crear.

MATERIAL NECESSARI	AGRUPAMENT DELS INFANTS
<ul style="list-style-type: none"> ✦ Construccions de fusta ✦ Contenedors 	Individual / per parelles / petit grup
INDICACIONS O RECOMANACIONS	
<p>En aquest tipus de representació s'ha de tenir en compte que existeixen una sèrie de normes que s'han de respectar; les construccions no es poden tomar, una vegada s'hagin acabat s'han de desmuntar i les produccions dels altres tampoc es poden tomar.</p>	

NUMERO DE SESIONS	TRIMESTRE EN EL QUE S'IMPLANTEIX	TEMA PRINCIPAL
3	1ER	Modelatge
JUSTIFICACIÓ		
<p>La següent unitat didàctica és centra en la presentació de la temàtica del modelatge.</p> <p>Un aspecte que es repeteix molt en les tres activitats és el fet de no donar premisses a l'hora de representar, ja que el model que estam utilitzant de base (l'PPA) dóna llibertat completa a l'infant per poder representar allò que ell vol.</p>		

TÍTOL	EDAD A LA QUAL VA ADREÇADA L'ACTIVITAT	DURADA APROXIMADA
Experimentem amb plastilina	4-5 anys	20-25 minuts.
OBJECTIUS ESPECÍFICS		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Fomentar la creativitat 2. Experimentar amb materials nous 3. Representar aspectes de la realitat viscuda, coneguda o imaginària mitjançant el modelatge 4. Experimentar sensacions a traves del material 		
DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT		

Una vegada ha acabat la fase d'expressivitat motriu es convidarà als infants a passar a un segon espai de la sessió de psico que és la de representació. Aquesta representació es du a terme en una zona assignada específicament i que els infants saben que és per dur a terme aquesta activitat.

L'activitat comença amb els infants asseguts en cercle i es contenen allò que han viscut a la sala de psico (que han jugat, com s'han sentit, si han après coses noves...), després d'aquesta petita conversa es passa a l'activitat de modelatge.

Aquesta consisteix en fer una representació lliure utilitzant un material de modelatge que és la plastilina. Per fer aquesta activitat primer es repartirà un paper A4 a cada infant. Tot seguit es repartirà una bolla de plastilina que posteriorment si a algun infant en vol més se li podrà donar. El color de la plastilina serà el mateix per tots.

Com les altres activitats, tampoc es donarà cap premissa per dur a terme l'activitat.

Una vegada els infants vagin acabant, hauran de cridar a la mestra i mentre ella fa una fotografia a la creació els infants contaràn que han volgut plasmar.

MATERIAL NECESSARI	AGRUPAMENT DELS INFANTS
<ul style="list-style-type: none"> ✦ Plastilina ✦ Paper A4 blanc 	Individual
INDICACIONS O RECOMANACIONS	
Recordar als infants que la representació s'ha de fer dins el paper en blanc	

TÍTOL	EDAD A LA QUAL VA ADREÇADA L'ACTIVITAT	DURADA APROXIMADA
Experimentem amb fang	4-5 anys	20-25 minuts.
OBJECTIUS ESPECÍFICS		

1. Fomentar el treball per parelles
2. Potenciar la manipulació de materials durs amb les mans
3. Representar aspectes de la realitat viscuda, coneguda o imaginària mitjançant el modelatge.

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT

Una vegada ha acabat la fase d'expressivitat motriu es convidarà als infants a passar a un segon espai de la sessió de psico que és la de representació. Aquesta representació es du a

terme en una zona assignada específicament i que els infants saben que és per dur a terme aquesta activitat.

L'activitat comença amb els infants asseguts en cercle i es contenen allò que han viscut a la sala de psico (que han jugat, com s'han sentit, si han après coses noves...), després d'aquesta petita conversa es passa a l'activitat de modelatge.

Aquesta consisteix a fer una representació lliure utilitzant un material de modelatge que és el fang. Els infants es posaran en parelles, siguin elegides per la mestra o pels mateixos infants. A cada parella es repartirà una cartolina negra A3, utensilis de fusta i el fang, que es presentarà en la seva forma original, és a dir, la psicomotricista o la mestra no el manipularan prèviament. Una vegada repartit tot el material, els infants podran començar a crear.

Com en altres activitats, i per seguir la línia temàtica, no es donarà cap premissa a l'hora de fer la representació, però si es dirà als infants que la creació ha de ser feta pels dos membres del grup.

Una vegada els infants vagin acabant, hauran de cridar a la mestra i mentre ella fa una fotografia a la creació els infants contaràn que han volgut plasmar.

MATERIAL NECESSARI

- ✦ Fang
- ✦ Cartolina A3 negra
- ✦ Estris de fusta

AGRUPAMENT DELS INFANTS

Per parelles

INDICACIONS O RECOMANACIONS

Recordar als infants que la representació s'ha de fer dins la cartolina.

TÍTOL	EDAD A LA QUAL VA ADREÇADA L'ACTIVITAT	DURADA APROXIMADA
Experimentem amb pasta de sal	4-5 anys	30-35 minuts.
OBJECTIUS ESPECÍFICS		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Incentivar la feina en equip 2. Potenciar l'escolta en vers els altres companys del grup 3. Fomentar la creativitat 4. Explorar un material nou 		
<ol style="list-style-type: none"> 5. Representar aspectes de la realitat viscuda, coneguda o imaginària mitjançant el modelatge 		
DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT		
<p>Una vegada ha acabat la fase d'expressivitat motriu es convidarà als infants a passar a un segon espai de la sessió de psico que és la de representació. Aquesta representació es du a terme en una zona assignada específicament i que els infants saben que és per dur a terme aquesta activitat.</p> <p>En aquesta activitat es faran grups de 4-5 infants i el material principal serà al pasta de sal, un material de modelatge. Es donarà a cada grup una bolla relativament gran per compartit i que basi per a tots.</p> <p>Normalment, la pasta de sal és blanca, per tant, com a suport per fer la creació se'ls donarà una cartolina negra A2, ja que és un grup nombrós i tots els infants han de poder participar amb total comoditat. Una vegada els infants hagin acabat la seva producció es posarà a la seva disposició temperes i pinzells perquè puguin donar color a les seves creacions.</p> <p>Com les altres activitats, tampoc es donarà cap premissa per dur a terme l'activitat.</p> <p>Una vegada els infants vagin acabant, hauran de cridar a la mestra i mentre ella fa una fotografia a la creació els infants contaràn que han volgut plasmar.</p>		
MATERIAL NECESSARI	AGRUPAMENT DELS INFANTS	

<ul style="list-style-type: none">✦ Pasta de sal✦ Pintura✦ Pinzells✦ Cartolina negra A2	Grup petit 4-5 infants
--	------------------------